Čas 26. Adabi traženja znanja – 51. Sidk – Istinoljubivost (šerijatski kurs 2 – dr. Zijad Ljakić)

https://www.youtube.com/watch?v=Sm97v8bykQ0

Sidk znači istinoljubivost, govoriti istinu. Istinoljubivost je suprotna od laganja od laži. Talibul-ilm se mora ukrasiti iskrenošću govora i jezika. To je naslov njegovog dostojanstva – učene osobe. I to je nešto što je na najvišem stepenu njegove ličnosti, počasti, i čistoća njegovog tajnog života. To je uzvišena – visoka ambicija (hoće velike – bitne stvari, hoće hakk i istinu), i to govori zdrava pamet. Zdrava pamet treba govoriti istinu. Da govoriš istinu je izaslanik ljubavi sa stvorenjima, i sreća džemata (sreća džemata se vraća u onome koliko se vraća na istinu). Iskrenošću se čuva i štiti vjera, sa istinoljubivošću. A ne čuva se čime? Ne čuva se time da kažemo kao što je danas jako raširena stvar, a to je „ljudi u pitanju nam je opstanak.“ Nije to priča bosanska. To je priča i kod drugih. Kažu u pitanju je naš biološki opstanak, pustite ove sporedne stvari bitno je jedinstvo. I onda na račun tog biološkog opstanka ne popravlja se stanje. Ni male ni krupnije stvari, nego je bitno da smo svi zajedno. A ko jede, ko ugrabi, ko se okoristi, to je sporedna stvar. To liči na onu priču kad su horoz i koke izašli na njivu i horoz zaplješće krilima i sve se koke okrenu, kažu šta je. Kaže horoz pronašao sam zrno dođite ovamo. Dođu sve koke oko njega, taman kad su one došle on uzme zrno i pojede. Jedna od hrabrih koka kaže, dobro, što si ti nas zvao ako ćeš ti pojesti? Kaže on njima nije bitno ko je pojeo, bitno je da smo se mi okupili da smo zajedno, da smo snaga – zajedno.

Znači nema opstanka bez izgrađivanja na hakku – na istini, na popravljanju stanja. Kao što kaže Abdulaziz Tarifi pod tim riječima je uništeno mnogo generacija muslimana, naroda i skupina. Bitan je opstanak pa ne popravljaj ništa. Nemoj ovo, ono, pa vidiš šta nam se radi oko glave. Kako ćeš promijeniti i popraviti stanje ako ne vratiš na ispravne osnove vjerskog života. Kaže dalje u knjizi (Bekr Ebu Zejd – knjiga “Ukras taliba”), zbog toga je sidk, istinoljubivost farz – ajn, stroga obaveza čovjeka muslimana. Kolika je propast u tome ko u tome kiksa, ko pronevjeri tu stvar u svom životu. Ko pronevjerni istinoljubivost (ona mu nije najbitnija stvar u govoru o vjeri, o dostavljanju i priči o vjeri), on je time sebe, svoj nefs, dušu, ličnost, narušio sa ezijetom (sam sebe time ezijeti, nije samo naštetio ummetu nego prvenstveno samom sebi). Kaže imam Evzai: „Nauči istinoljubivost, ljubav prema istini prije nego što počneš učiti znanje. A kaže Vekia: „ ovaj zanat (traženje znanja, prenošenje i dostavljanje šerijatskog znanja) ne uzdiže se na njemu osim iskreni.“ Drugi riječima rečeno Allah ga ne uzdigne osim ako je iskren. Kad kažemo Allah ga uzdigne ne mora značiti da mora biti prihvaćen od ljudi. Ono dobar je onoliko koliko ga ljudi cijene, veličaju, laskaju i slično. Nije to mjerilo hakka – istine. Kaže dalje u knjizi Bekr Ebu Zejd: i zato uči istinoljubivost, iskrenost prije nego što tražiš i naučiš znanje.

Sidk, istinoljubivost, istina, govor istinit je da kažeš govor na način koji se slaže sa stvarnošću i sa uvjerenjem (ono što pričaš da se potpuno podudara sa onim što je stvarnost i onim što je uvjerenje – ubjeđenje). Kaže dalje: iskrenost, istinoljubivost dolazi jednim putem (nema više puteva), a suprotno od iskrenosti – laganje to su putevi raznorazni, to su linije, razne boje, klanci. Rezimiraju se u tri stvari. Laž, lažljivci se rezimiraju u tri stvari, skupine – vrste:

1.) Laganje onog koji laska – laskavca; 2.) Laganje munafika; 3.) Laganje glupaka

1.) *Laganje onog koji laska – laskavca*. To je onaj koji priča što je oprečno onome što je u stvarnosti i u što je ubjeđen. Tako rade laskavci. On kad se obraća kad priča, priča suprotno od onog u što je on lično ubjeđen. Znači, laže, palamudi namjerno zbog određenog cilja. Kao što neko laska nekome za kojeg zna da je on fasik – veliki griješnik, zna da je novotar. Međutim, on njemu kaže ti si naš otac u znanju, ti si nama ovo – ono, a zna da to uopšte u stvarnosti nije tako i zna da je on ustvari novotar. Pa novotara i griješnika opisuje da su na pravom putu. A niti je u stvarnosti on na pravom putu, niti onaj koji laska je ubjeđen da je taj na pravom putu. Laskanje – laganje se obično govori iz neke koristi. Ili što ga se boji, ili što treba da dobije nešto od njeg ili što je takav u obraćanju sa ljudima. Sa svima je dobar, svako mu valja svako je dobar. Ne spori se ni sa kim, kaže kod svakog ima hajr.

2.) *Laganje munafika – licemjera.* To je laganje onog što je oprečno uvjerenju a odgovara stvarnosti. Munafik govori ono što u stvarnosti sebe predstavlja i treba biti, a to je da je on vjernik, klanjač, daje sa muslimanima. I stvarno se prikazuje, da je za Islam, da bi ovo – ono, ali u nutrini svojoj on nije ubjeđen u to. On ne vjeruje u to, niti slijedi vjeru što je ona hakk – istina, nego zbog položaja i jake muslimanske sredine. Jer da bi radio na tom poslu – položaju on mora biti vjernik koji klanja. Moraju ga ljudi vidjeti da on radi – gori za vjeru isl. Dok u stvarnosti on uopšte nije ubjeđen u to, zna da je to pod navodnicima „obmana za ljude“. To je munafik. Izgovara ono što govori ehlu – sunnet wel džemat, potvrđuje to, pred ljudima se predstavlja da je on istinski vjernik, a u nutrini je ustvari nevjernik – kjafir. Zato je došlo u ajetu: „Zaista će munafici biti na najnižim nizinama džehenema.“ Što će on biti niže od originalnog kjafira koji ne laže, kaže ne vjerujem i gotovo? Zato što hoće da obmanu. On može na dunjaluku obmanuti vjernike. E zbog toga što je varao na dunjaluku misli da može Allaha prevariti, bude kažnjen suprotno tome na ahiretu.

3.) *Laganje glupaka*. Glupak laže, govori ono što je suprotno onom što je u stvarnosti, a što odgovara njegovom ubjeđenju – uvjerenju. Poput onog koji je ubjeđen da je sufija na hakku – istini. Sufija koji je novotar. I takav opisuje sufiju da on ima vilajet, on je miljenik Allaha. Znači, ovaj je glup u laganju. Zašto? Zato što je ubjeđen da je on na istini, a u stvarnosti je velikom dalaletu – novotar. I obično ima u svojim uvjerenjima kufra. A ovaj glupak ga diže na stepen vrha prezentacije vjere. Laganje glupaka imamo u stvarnosti. Osoba jednostavno ne konta neke stvari, glup, šta ćeš mu, i zbog te svoje gluposti on stvari vidi nakaradno. Znači, ono što nije

normalno kod njega je u redu. Ono što je normalno kod njega to nije u redu. Ne može to njegov mozak dokučiti. Glupake obično obmanjuju.

Kaže šejh Ibn Usejmin u komentaru ovog govora Bekr Ebu Zejda, istinoljubivost, govor istine je blizu govora o naučnom emanetu. Jer naučni emanet – emanet u dostavljanju vjere onakva kakva jeste to ne može biti osim sa istinoljubivošću. Istinoljubivost ima svoje pohvalne posljedice, kao npr. u priči o trojici ashaba (hadis muttefekun alejhi) koji su izostali iz bitke na Tebuku. A riječ je bila o Ka'b Ibn Maliku, Murara Ibn Rebija i Hilal Ibn Umejj. Njih trojica su izostali bez opravdanja. Ka'b Ibn Malik i Hilal Ibn Umejj su došli pred Poslanika sallallahu alejhi ve sellem i rekli istinu – nemamo opravdanja da ne lažemo. A onda je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem učinio hedžr, tzv. ignorisanje, okretanje od njih. Naredi ashabima da ih ignorišu. Pa ashabi ne smiju razgovarati sa njima čak im nisu odgovarali ni na selam. Trajalo je to iskušenje četrdeset noći, pa je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem naredio da se odvoje od svojih žena – supruga. Pa su ostali bez supruga njih trojica. Nakon što su upotpunili pedeset noći Allah je objavio u ajetu da im se prima tevba. Ali ne samo to, poenta je ovdje, kaže Ibn Usejmin sa ovom njihovom iskrenošću oni su doživjeli uzdignuće, počast i veličinu i na dunjaluku i na ahiretu. Što? Zato što ovu njihovu priču svi mi čitamo i čitaće se do Sudnjeg dana. Primjer istinoljubivosti. I ta se priča čuje u međusobnim razgovorima, čita se na hutbama, izvlače se iz nje pouke i slično. Tako da ljudi obožavaju Allaha u spominjanju tog događaja što se njima desilo. Uzvišeni Allah ih je uzdigao sa njihovom iskrenošću, iako su imali takvo iskušenje.

Došlo je u vjerodostojnom hadisu (muttefekun alejhi): „Zaista, istinoljubivost vodi u dobročinstvo, a dobročinstvo vodi u džennet. Zaista, čovjek biva iskren tako da bude upisan kod Allaha da je istinoljubiv – iskren.“ Kaže Ibn Usejmin, osnova je da osoba treba biti istinoljubiva, osnova je da nije dozvoljeno laganje po idžma'u učenjaka. Neki učenjaci su napravili izuzetak, a to je došlo u hadisu (muslim): „Dao je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem olakšicu u laganju u tri stvari. U ratu, u izmirivanju suprotstavljenih strana ljudi, i govor muža supruzi i supruge mužu.“ Imam Nevevi navodi i četvrtu stvar a to je u daruri – nuždi. To je poznato tzv. laganje koje nije laganje, a to je „*tevrija*“. Izdvajaju neki učenjaci dozvoljenu vrstu laganja koja dolazi putem tevrije, a to ustvari i nije laganje. Tevrija je u prijevodu „*aluzija, alegorija*“ a to je ustvari „dvosmislenost, dvosmislen govor“. Da kažeš *dvosmislen ili višesmislen* govor. Govor koji se može razumjeti na više načina. Zašto je to dozvoljeno? Zbog toga što je tevrija – dvosmislenost, višesmislenost u osnovi sidk – istina, govoriš istinu. To je što se tiče osobe koja je to rekla. Ali osoba koja je to shvatila, na koji način, to može biti laž. Navede onog koji sluša da shvati jedno a ti si ciljao – mislio nešto drugo.